

Sygn. akt IV KK 455/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący)
SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)
SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry
w sprawie R. P. i M. B.
skazanych z art. 296 § 3 kk i art. 309 kk i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 4 kwietnia 2018 r.,
kasacji, wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 maja 2017 r., sygn. akt II AKa .../16
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w R.
z dnia 5 lutego 2016 r., sygn. akt II K .../13

- 1. uchyla wyrok w zaskarżonej części i sprawę oskarżonych R. P. i M. B. przekazuje Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. zwraca oskarżonym R. P. i M. B. kwoty po 750 zł uiszczone przez nich tytułem opłaty od kasacji.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R., wyrokiem z dnia 5 lutego 2016 r., sygn. akt II K .../13:

1. uznał M.B. za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w okresie od 27 sierpnia 2004 r. do 1 stycznia 2007 r. w R. i M., jako prezes jednoosobowego zarządu [...] Zakładów [...] SA, powołany uchwałą z dnia 27 sierpnia 2004 r. przez Radę Nadzorczą [...] Zakładów [...] SA (Z.G. SA), w tym reprezentując Z.G. SA jako wspólnika G. Sp. z o.o. oraz Z.G. Sp. z o.o., działając wspólnie i w porozumieniu z R.P. - prowadzącym działalność pod firmą S. . R.P. oraz członkami Rady Nadzorczej [...] Zakładów [...] SA: B. K., S. P. i innym ustalonym jej członkiem, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc zobowiązanym na podstawie przepisów ustawy, a to artykułu 368 § 1 k.s.h. do zajmowania się sprawami majątkowymi spółki oraz § 8 pkt 3 Statutu Z.G. SA do zarządzania majątkiem i interesami spółki, nadużył udzielonych mu uprawnień oraz nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku w zakresie zarządzania i gospodarowania mieniem spółki w ten sposób, iż działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla R.P., w postaci wszystkich udziałów w spółce z o.o. G., będąc właścicielem nieruchomości o wartości 14.138.678 zł położonej przy ul. L. w R., podjął nieuzasadnione ekonomicznie i sprzeczne z interesami reprezentowanej spółki decyzje opisane szczegółowo w wyroku, w wyniku których to łącznie działań, rażąco sprzecznych z interesami ekonomicznymi Z.G. SA, doprowadził do wyzbycia się przez pokrzywdzoną Z.G. SA własności nieruchomości zlokalizowanych w R. przy ul. L. o wartości 14.138.678 zł i ich przejęcia w dniu 26 stycznia 2006 r. przez jednego wspólnika G. Sp. z o.o. R.P., skutkiem czego wyrządził Z.G. SA szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w kwocie 14.133,998 zł,

tj. występkę z art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. i art. 309 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. skazał M.B. na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 800 stawek dziennych przy przyjęciu, że jedna stawka wynosi 100 złotych;

2. uznał R.P. za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w okresie od 27 sierpnia 2004 r. do 1 stycznia 2007 r. w R. i M., działając wspólnie i w porozumieniu z M. B. - jako prezesem jednoosobowego zarządu [...] Zakładów [...]

SA (Z.G. SA), w tym reprezentującym Z.G. SA jako wspólnika G. Sp. z o.o. oraz Z.G. Sp. z o.o. oraz członkami Rady Nadzorczej [...] Zakładów [...] SA: B. K., S. P. i innym ustalonym jej członkiem, przy czym wymienione osoby były zobowiązane na podstawie przepisów ustawy, a to artykułu 368 § 1 k.s.h. do zajmowania się sprawami majątkowymi spółki oraz § 8 pkt 3 Statutu [...] Zakładów [...] SA do zarządzania majątkiem i interesami spółki – M. B. oraz artykułu 382 k.s.h. i art. 384 k.s.h. i § 11 i § 12 Statutu [...] Zakładów [...] SA – B. K. i S. P. i ustalona osoba, do nadzoru nad działalnością spółki, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, działając w celu osiągnięcia dla siebie korzyści majątkowej w postaci wszystkich udziałów w spółce z o.o. G., będącej właścicielem nieruchomości o wartości 14.138.678,00 zł położonej przy ul. L. w R., podjął działania wpływające na interesy ekonomiczne Z.G. SA opisane szczegółowo w wyroku, umożliwiając w ten sposób podjęcie przez M.B. - prezesa zarządu Z.G. SA uchwał i decyzji, zaakceptowanych przez Radę Nadzorczą Z.G. SA w osobach B.K. i S. P. i ustalonej osoby, w wyniku których to łącznie działań, rażąco sprzecznych z interesami ekonomicznymi Z.G. SA, doprowadził do wyzbycia się przez pokrzywdzoną Z.G. SA własności nieruchomości zlokalizowanych w R. przy ul. L. o wartości 14.138.678 zł i ich przejęciu w dniu 26 stycznia 2006 r. przez siebie jako jedyne go wspólnika G. sp. z o.o. R.P., skutkiem czego wyrządził Z.G. SA szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w kwocie 14.133.998 zł,

tj. występku z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. i art. 309 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. skazał R.P. na karę 3 lat pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 1000 stawek dziennych przy przyjęciu, że jedna stawka wynosi 100 złotych;

3. wyrokiem tym, B.K. i S. P. zostali uznani za winnych popełnienia czynów z art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. i art. 309 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. zostały wymierzone im kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, których wykonania warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby oraz grzywny;

4. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono od oskarżonych M.B., R.P., S. P. i B.K. solidarnie obowiązek naprawienia szkody przez zapłatę kwoty 14.133.998 zł

na rzecz [...] Zakładów [...] S.A. w likwidacji.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli obrońcy wszystkich oskarżonych.

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 18 maja 2017 r., sygn. II AKa .../16, po rozpoznaniu apelacji i przeprowadzeniu dodatkowego postępowania dowodowego, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok wobec wszystkich czterech oskarżonych.

Kasacje od tego wyroku wnieśli obrońcy skazanych M.B. i R.P..

Obrońca skazanego R.P., adw. P. B., zaskarżył wyrok w całości. „Wnosząc kasację z powodu rażącego naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

1. art. 433 § 2 oraz art. 457 § 3 k.p.k. **przez zupełne nierozważenie zarzutów** zawartych w ust. II. 1). 2). apelacji przez co naruszono także przepis art. 6 k.p.k. (prawo do obrony) oraz art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (prawo do rzetelnego procesu),

2. art. 433 § 2 oraz art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt. 5) i art. 201 i art. 170 § 4 k.p.k. przez niesłuszne oddalenie przez Sąd Apelacyjny - na rozprawie w dniu 24 listopada 2016 r. oraz na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2017 r. - wniosku dowodowego obrońcy skazanego przez co naruszono także art. 6 k.p.k. (prawo do obrony) oraz art. 6 Europejskiej Konwencji (prawo do rzetelnego procesu),
wniósł:

o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 5 lutego 2016 r. i uznając skazanie za oczywiście niesłuszne - o uniewinnienie skazanego.

ewentualnie

o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 5 lutego 2016 r. i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji”.

Adw. J. J., obrońca skazanego R.P., zarzucił „rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie, a polegające na obrazie:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4567 § 3 k.p.k. poprzez brak rozważenia, a także brak odniesienia się przez Sąd do istotnych zarzutów zawartych w apelacjach

obrońców oskarżonego – pominięcie rozważań dotyczących wadliwości postępowania w sprawie (...),

2. art. 433 § 1 *in fine* k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k. przez zaniechanie dokonania w postępowaniu odwoławczym przez Sąd Apelacyjny w (...) gruntownej analizy materiału dowodowego sprawy i w efekcie przyjęcie, że stanowisko Sądu I-szej instancji w zakresie oceny zachowania oskarżonego jest prawidłowe i znajduje pełne oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, w sytuacji, gdy w postępowaniu apelacyjnym przeprowadzono szereg dowód z dokumentów w tym opinii biegłych, których ustalenia w istotnym stopniu odbiegają od ustaleń biegłych A. L. oraz A. W.;

3. przepisu art. 427 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 167 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez brak należytego i wszechstronnego rozpoznania nowych faktów i dowodów powołanych w wywiedzionym przez obrońcę R.P. adw. J. M. środka odwoławczym, których rzetelne rozpoznanie pozwoliłoby na dotarcie do prawdy materialnej, jak również brak podjęcia stosowanych działań mających na celu wyjaśnienie niniejszej sprawy, w tym ustalenia ekonomicznych uwarunkowań podejmowanych decyzji przez oskarżonego, organy spółek opisanych w zarzucie;

4. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak jakiegokolwiek odniesienia się do dopuszczonych postanowieniem z dnia 24 listopada 2017 r. dowodów z dokumentów załączonych do apelacji obrońców, a także przesłanych pismem z dnia 6 października 2016 r. w tym również z dokumentów, wskazanych w kasacji;

5. art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. - przez naruszenie zasady prawdy materialnej i oparcie rozstrzygnięcia w stosunku do skazanego na błędnie ustalonym stanie faktycznym;

6. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 k.p.k., art. 201 k.p.k. i art. 170 § 4 k.p.k. przez odmowę dopuszczenia i przeprowadzenia w ramach postępowania apelacyjnego na podstawie art. 452 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. dowodów wskazanych w kasacji oraz przepisu art. 427 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 167 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez brak należytego i wszechstronnego rozpoznania zarzutu obrony

dotyczącego rażącej niewspółmierności orzeczonej kary poprzez orzeczenie wobec oskarżonego R.P. kary, która co prawda mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia jednak w sposób właściwy okoliczności popełnienia przestępstwa jak i osobowości oskarżonego, będąc sprzecznymi z dyrektywami wymiaru kary”.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w całości.

Obrońca skazanych M.B. i R.P., adw. J. M., zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. w ramach podstawy kasacyjnej określonej w art. 523 § 1 k.p.k. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na jego treść, a to naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w związku ze szczegółowo wymienionymi w kasacji przepisami, polegające na nienależytym - odbiegającym *in minus*, i to jaskrawo, od wiążącego w tym zakresie z mocy art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. standardu rzetelności - rozważeniu zarzutów apelacyjnych podniesionych w apelacjach obrońców R.P. oraz M.B.;

2. w ramach podstawy kasacyjnej określonej w art. 523 § 1 k.p.k. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na jego treść, a to naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 k.p.k., w sposób opisany szczegółowo w kasacji, co ostatecznie skutkowało niedostrzeżeniem przez Sąd **ad quem**, że kluczowe dla sprawy ustalenia faktyczne, oceny i wnioski Sądu a **quo** są nieprawidłowe (dowolne) i utrzymaniem w mocy zaskarżonego apelacjami wyroku w sytuacji, w której powinien on być zmieniony względnie uchylony;

3. w ramach podstawy kasacyjnej określonej w art. 523 § 1 k.p.k. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to przepisów art. 452 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k., przy czym tych pierwszych w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., w którym miały one zastosowanie w niniejszej sprawie, polegające na wydaniu orzeczenia merytorycznego, utrzymującego wyrok Sądu I instancji w mocy, pomimo tego, że Sąd II instancji w ramach własnego postępowania dowodowego uzupełnił materiał dowodowy w bardzo szerokim zakresie, prowadząc dowody na okoliczności mające zasadnicze znaczenie dla oceny trafności ustaleń

poczynionych przez Sąd I instancji, a ostatecznie dla rozstrzygnięcia o kwestii ewentualnej odpowiedzialności karnej dziś skazanych, a wówczas oskarżonych, w tym R.P. i M.B., w sytuacji, w której wymienione wyżej przepisy, prawidłowo wykładane i stosowane, w układzie procesowym powstałym po przeprowadzeniu przez Sąd II instancji postępowania dowodowego obligowały ów sąd, z uwagi na znaczenie nowych dowodów i wagę okoliczności z nich wynikających, do wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego, tj. uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

4. ewentualnie, z daleko idącej ostrożności procesowej: w ramach podstawy kasacyjnej określonej w art. 523 § 1 k.p.k. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 1 i § 2 k.k., przez ich nieprawidłową wykładnię (...), co wobec zaniechania przez Sądy obu instancji ustalenia, jaka była wartość zbywcza (godziwa) Nieruchomości, które dopiero umożliwiałoby zbadanie, czy utrata tego składnika majątkowego nie została w pełni skompensowana przez korzyści, jakie Z.G. S.A. uzyskały w ramach kwestionowanego przez oskarżenie ciągu operacji gospodarczych, sprawia, że przypisanie oskarżonym przestępstwa określonego w art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. jawi się jako zabieg całkowicie dowolny, a ostatecznie - przesądza o tym, że skazanie jest oczywiście niesprawiedliwe.

Powołując się na powyższe, obrońca skazanych wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 maja 2017 r., II AKa .../16, w zaskarżonym zakresie oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 5 lutego 2016 r., II K .../13, i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w R. wniósł o oddalenie wszystkich kasacji jako oczywiście bezzasadnych.

Prokurator Prokuratury Krajowej na rozprawie kasacyjnej wniósł o uwzględnienie kasacji i uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacje wniesione przez obrońców skazanych M.B. i R.P. w zakresie zarzutów rażącego naruszenia przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. są zasadne.

Słusznie wskazują skarżący, podobnie jak prokurator na rozprawie przed Sądem Najwyższym, że Sąd Apelacyjny w (...), rozpoznając apelacje obrońców skazanych nie podołał obowiązkowi wynikającemu z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Sposób sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku jest na tyle ogólnikowy, że nie pozwala na dokonanie oceny poprawności przeprowadzonej w sprawie kontroli odwoławczej zwłaszcza, że w apelacji obrońców skazanych przedstawiono szereg szczegółowych zarzutów, do których Sąd odwoławczy albo w ogóle się nie odniósł, albo ograniczył się do jednozdaniowych rozważań nieodnoszących się do istoty zarzutu.

Zauważyć nadto należy, że Sąd odwoławczy dopuścił dowód z dokumentów dołączonych do apelacji, jednakże w swoim uzasadnieniu nie przeprowadził jakiejkolwiek ich oceny, pozostawiając tą kwestię biegłemu A. L. Biegły ten po zapoznaniu się z ich treścią podtrzymał treść swojej wcześniejszej opinii, która jednak również nie została poddana przez Sąd Apelacyjny ocenie i analizie w kontekście nie tylko nowych dowodów, ale również bardzo rozbudowanych zarzutów dotyczących tej opinii, a podniesionych w apelacjach skarżących.

Z uwagi na to uchybienie, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy rozważyć wnikliwie wszystkie zarzuty podniesione w apelacjach obrońców oskarżonych. Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. ograniczył rozpoznanie kasacji tylko do tego właśnie uchybienia, bowiem jest to wystarczające do wydania merytorycznego orzeczenia, a rozpoznanie w takiej sytuacji pozostałych zarzutów jest przedwczesne.

Zgodnie z treścią art. 527 § 4 k.p.k. wobec uwzględnienia kasacji, nakazano zwrot obu oskarżonym wniesionych przez nich opłaty sądowej w kwocie po 750 złotych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

kc